

Descripcions orals de subjectes amb afàsia
i demència de la làmina de la
Prova integral d'afàsia

Helena Muntané-Sánchez i Io Salmons

Abril de 2022

Índex

1	Introducció	2
2	Descripcions orals	3
2.1	Subjectes control	3
2.2	Subjectes amb afàsia	5
	Cas 1	5
	Cas 2	5
	Cas 3	5
	Cas 4	5
	Cas 5	6
	Cas 6	6
	Cas 7	7
	Cas 8	7
	Cas 9	7
	Cas 10	8
	Cas 11	9
	Cas 12	9
	Cas 13	9
2.3	Subjectes amb demència	10
	Cas 14	10
	Cas 15	10
	Referències	11

1 Introducció

A la secció 2, hi ha transcrits de les descripcions orals de la làmina de la *Prova integral d'afàsia* (Figura 1; Salmons et al. 2021) d'un grup de subjectes catalanoparlants amb afàsia i amb demència. Es tracta d'un dels subtestos de la versió catalana de la prova *Comprehensive Aphasia Test* (Swinburn et al., 2004), que té com a objectiu l'avaluació i el diagnòstic de l'afàsia. El procediment de l'estudi ha estat aprovat per la Comissió d'Ètica en Experimentació Animal i Humana de la UAB (CEEAH 5656).

Figura 1: Làmina del subtest de descripció oral de la *Prova integral d'afàsia* (Salmons et al., 2021).

Convencions de les transcripcions

Les pauses significatives s'assenyalen amb tres punts suspensius entre parèntesis (...) i els fragments inintel·ligibles es transcriuen com a tres ics entre

claudàtors [xxx]. També s'ha transcrit entre claudàtors la comunicació no verbal o informació contextual rellevant [assenyala el nen] o clarificacions d'expressions que no s'entenen [= gat]. Les expressions (però no les paraules aïllades) en altres llengües apareixen en cursiva.

2 Descripcions orals

2.1 Subjectes control

- (1) Dona de 49 anys amb un nivell educatiu alt i parlant de català central:

És una sala d'estar on hi ha la mare, o més aviat àvia, sembla, amb el net o el fill. Mentre que l'àvia s'ha quedat adormida al sofà amb els peus en el reposapeus llegint una revista o un conte pel nen, el nen se n'adona que hi ha un gat que ha pujat a les prestatgeries i està llençant els llibres. En aquestes prestatgeries, a més a més... aah, és que vol atrapar el peix que hi ha a la peixera a la prestatgeria de sota. L'àvia s'havia tret les ulleres i s'havia pres un te que està a la tauleta de la sala d'estar, on hi ha també uns llibres i el comandament de la tele. Hi ha una planta en el prestatge de dalt de tot i el nen estava jugant amb les seves coses mentre l'àvia dormia com un conillet de peluix, una pilota, un cotxet que estira la corda, un conte petit, i és quan se n'adona del gat que estava fent entremeliadures. Al fons es veu una prestatgeria que sembla de CDs i també hi ha una planta.

- (2) Dona de 59 anys amb un nivell educatiu bàsic i parlant de català nordoccidental:

Hi ha un gat damunt d'una estanteria. El gat vol agafar els peixos de la peixera. Amb la cua tira els llibres, que van caient al terra. A l'estanteria hi ha un trofeu i una floreta. També hi ha una estanteria plena de CDs i un nen que està assenyalant el gat. Aquest nen estava jugant i té un nino, un cotxe, una pilota i un llibre. La senyora no se n'entera, està dormint. Està amb el diari i reclinada a la butaca. Al costat, hi té les ulleres, uns llibres, un mando i

la tassa de te. També hi una planta, un equip de música i uns quadres.

- (3) Dona de 70 anys amb un nivell educatiu intermedi i parlant de català central:

Veig el saló d'una casa. Unes estanteries amb molts quadros, hi ha una peixera. El gat fa tonterietes per dalt, que encara caurà dins la peixera. Cauen llibres per terra. Hi ha unes plantetes. El nen està avisant la seva mama o la seva iaia que el gat fa dolenteries. La iaia no es desperta ni a la de tres. Aquí, al costat, hi té una tauleta, potser volia llegir.

- (4) Dona de 80 anys amb un nivell educatiu bàsic i parlant de català nordoccidental:

Hi ha una senyora dormint a la butaca, mentre el gat fa caure els llibres de l'estanteria, perquè vol agafar els peixos de la peixera. El nen l'avisava, però ella dorm. Té una tauleta amb les seves coses.

- (5) Home de 62 anys amb estudis superiors i parlant de català valencià:

És el menjador d'una casa i al mig hi ha una senyora dormint en un sofà. Hi ha un nen que assenyala el gat que ha pujat a dalt del prestatge i està a punt de caure, perquè vol caçar uns peixos. En aquest prestatge hi ha plantes, quadros, un equip de música. A la vora de la senyora hi ha una tauleta amb llibres, les ulleres, el mando i una tassa.

- (6) Home de 68 anys amb un nivell educatiu bàsic i parlant de català balear:

Una dona que pega una becada i s'al·lot li diu: Es moix! Que s'ha enfilat a sa prestatgeria i va a pescar els peixos de s'aquari. A davall hi ha els cassets i es pot banyar tot. Hi ha fotos familiars, com un ramellet, unes flors... Sa mare que no s'enterra un pebre, perquè està cansada aqueixa dona després d'haver llegit i begut qualche cosa que hi ha a sa tauleta. I s'al·lot jugant amb les seves joguines: un conill, un cotxet i un llibre.

2.2 Subjectes amb afàsia

Cas 1

Home de 48 anys amb un nivell educatiu intermedi. Va patir un accident cerebrovascular a l'hemisferi esquerra fa 6 anys. És parlant de català central:

El niño grita y está cogiendo un payaso, payaso no, un conejo. Está, el gato está en los libros, se está cayendo debajo. La mujer está durmiendo. El gato, unos payasos no, unos peces y el, la música, los retratos, un café, no, una manzanilla, las gafas... Bueno, ya está.

Cas 2

Dona de 56 anys amb estudis de nivell superior. Va patir un accident cerebrovascular a l'hemisferi esquerra fa 9 anys, té diagnosticada una afàsia anòmica. És parlant de català central:

El gat... El nen mira e ga [= el gat] que le està... [fa el gest de caure]. La... peixera [després de pista fonètica] i... que la... està dormida. *Que le caen los libros.*

Cas 3

Home de 45 anys amb un nivell educatiu intermedi. Va patir un accident cerebrovascular a l'hemisferi esquerra fa 9 anys, té diagnosticada una afàsia transcortical mixta. És parlant de català central:

Llibres [fa gest de caure]. Conte.

Cas 4

Dona de 54 anys amb un nivell educatiu intermedi. Va patir un accident cerebrovascular a l'hemisferi esquerra fa 10 anys, té diagnosticada una afàsia de Wernicke. És parlant de català central:

Al menjador hi ha una dona al sofà, dormint perquè estava llegint, s'avorreix i s'ha adormit. Llavors, el gat fa lo que li peta i ha pujat en un (...) a l'estanteria i tira els llibres i van caient, van caient.

Però es dona compte que hi ha un... que hi ha peixos a una peixera. I pel que veig està mirant els peixos i els mira però no sé, tinc la sensació que té la intenció d'agafar un i menjar-se'l. I hi ha un nen que suposo que és el fill de la dona que està dormint al sofà i mira el got [= gat] que ha tirat els llibres i està mirant els peixos i pel que sigui li diu a la seva mare. Però la mare segueix dormint. I a l'esquerra de la mare hi ha un pelutxe del nen, hi ha també els seus jocs que hi ha també dibuixos amb un sol, una gallina. També hi ha una pilota petita. A la dreta de la dona que està dormint hi ha una cadira petita, llibres, una tassa de te, les ulleres i també el mando de la tele.

Cas 5

Dona de 47 anys amb un nivell educatiu alt. Li van diagnosticar una afàsia global fa 3 anys després d'un tumor. És parlant de català central:

La mare està dormint i la nena petita està (...) l'estanteria. El gat fuig i els llibres cauen i (...) el (...) està mirant el peix, els peixos de un... la piscina, bueno, de un... una piscina *que es para los peces*. Ella estava llegint un llibre a la nena però després *se ha dormido*. I la nena estava mirant i el gat però ella és petita i no... Si la la mare no... No pot, ella no pot.

Cas 6

Dona de 49 anys amb un nivell educatiu alt. Va patir un accident cerebrovascular hemorràgic a l'hemisferi esquerra fa 11 anys. És parlant de català central:

Hi ha una senyora que està... una senyora que és una mama d'un nen que està llegint i que s'ha adormit. I el seu fill que estava jugant està assenyalant una cosa que està passant. I és el gat que ha pujat a la... com es diu això? On estan els llibres posats (...) al prestatge. I el gat salta del prestatge i està a punt de caure els llibres a terra. I el gat salta perquè vol agafar això que hi ha peixos... vol agafar els peixos de dins la... peixera [amb pista fonètica].

Cas 7

Dona de 51 anys amb un nivell educatiu alt. Li van diagnosticar afàsia fa 3 anys després d'un tumor. És parlant de català central:

Hi ha una mare que estava llegint un conte però s'ha quedat adormida al sofà i al seu costat, al terra, hi havia el seu fill que és petit que li està preguntant que tenen un gat que s'ha pujat a sobre de... de l'armari, al costat de la mare. I ha fet, ha donat el cop als llibres que estan caient. I a més a més, el gos, no, és un gat, és un gat que salta que pot menjar, tenen una peixera amb peixos i vol menjar els peixos. I a sota hi havia la música i una planta. Ah! I el nen li està dient que el gat està baixant.

Cas 8

Dona de 78 anys amb un nivell educatiu intermedi. Li van diagnosticar afàsia transcortical mixta amb predomini motor fa 2 anys després d'un accident cerebrovascular hemorràgic a l'hemisferi esquerra. És parlant de català central:

PACIENT: Està llegint.

ADMINISTRADOR: Qui?

PACIENT: Aquesta senyora.

ADMINISTRADOR: I com està?

PACIENT: Està sobre una (...) Ara diria una altra cosa jo. (...)

Aquesta senyora està asseguda a casa seva en una (...)

ADMINISTRADOR: Butaca.

PACIENT: I està (...) estava llegint i s'ha quedat adormida. Hi ha un nen [assenyala el nen] que s'ha adormit la senyora. I aquí hi ha un gat que està mirant dagafar un (...)

ADMINISTRADOR: Peix.

PACIENT: Uns peixos. Aquí està passant que la senyora (...) Cauen uns llibres que estaven aquí i ha tocat aquests llibres per mirar d'agafar els (...) aquests.

ADMINISTRADOR: Peixos.

Cas 9

Home de 44 anys amb un nivell educatiu alt. Li van diagnosticar afàsia transcortical mixta amb predomini motor fa 3 anys després d'un accident ce-

rebrotvascular hemorràgic a l'hemisferi esquerra. És parlant de català central:

PACIENT: En un lloc hi ha una noia, pot ser una senyora o àvia, no sé, una persona una mica gran, no sé (...) està (...) S'està adormint tot i que està (...) Ella està e una (...) sofà? No, no és un sofà. Està en una cosa que no sé com es diu.

ADMINISTRADOR: Butaca.

PACIENT: En una butaca i s'ha adormit. Ella volia, ella estava en un llibre i res (...) s'ha adormit. Ai! Pobret! No l'havia vist! [assenyala el nen] Llavors hi ha un nen petit (...) es diu així? Un nen petit?

ADMINISTRADOR: Sí.

PACIENT: Llavors aquest nen petit està, sestà espantant perquè veu la senyora gran i la mira en plan bueno què passa? Llavors hi ha un gat, que està a dalt i llavors (...) no sé com es diu això (...)

ADMINISTRADOR: Prestatge.

PACIENT: I les ll... i els llibres estan trencats, però no es diu trencats... estan patapam.

ADMINISTRADOR: Caient.

PACIENT: Vale, estan caient (...), pobre nen (...) Ai vale! Al costat...

ADMINISTRADOR: Del gat.

PACIENT: Hi ha un peix (...), un peixot (...), no un peixet (...) una peixera. I aleshores aquest gat, estic flipant... Aquest gat vol entrar o menjar-se, no sé, de veritat, a dins la peixera.

Cas 10

Home de 92 anys amb un nivell educatiu intermedi. Li van diagnosticar afàsia de conducció fa 2 anys després d'un accident cerebrovascular a l'hemisferi esquerra. És parlant de català central:

La mare s'està adormint i aquest unes contes. El gats ha tirat els llibres. Sí, tira de l'aigua. Sí i un (...) hi ha (...) no té res a veure. No, que vol beure. I aquest està eixugant [= jugant] perquè la mare està xiulant i aquí està tu-tu-tocant els javes. No, jugant els javes.

Cas 11

Dona de 86 anys amb un nivell educatiu intermedi. Li van diagnosticar afàsia transcortical mixta fa 2 anys a causa d'una hemorràgia subaracnoidal a l'hemisferi esquerra per un traumatisme. És parlant de català central (taragoní):

La senyora s'ha [xxx]. I el nei [= nen] que vol que [xxx] que era el llobreix, parlant que li marxés la senyora. I mira el llet [= gat] va a caure, fa caure tots els pobres [= llibres], i va cap baix a la beixera [= peixera]. La senyora que no porta res als parapeus [= peus] i està veiruda [= dormida].

Cas 12

Home de 71 anys amb un nivell educatiu intermedi. Li van diagnosticar afàsia transcortical sensorial fa 2 anys a causa d'un accident cerebrovascular isquèmic a l'hemisferi esquerra. És parlant de català nordoccidental:

La senyora està plorint [= dormint]. El nen està fent cosa aquí, està jujant [= jugant] preit. La dona està plorint [= dormint] i li està [xxx] fofa [= sofà] i espera el pet [= gat], el petet [= gatet] i està tirant tot perquè es penjaré [= menjarà] el pet [= peix] petit, es menjarà. I farà que vagin a terra del jubre [= llibre]. El bat [= gat] vol menjar el petit que hi ja per aquí i el nen ho veu, ho ha vist. La dona, en canvi, està per terra, està bé. S'ha quedat a gust. Té a les taules, la tele, la [xxx]. El nen està jujant [= jugant] que eh! Li ha fet l'aigua, va a l'aigua per menjar.

Cas 13

Dona de 78 anys amb un nivell educatiu alt. Li van diagnosticar afàsia anòmica fa 3 anys a causa d'un tumor. És parlant de català central:

Al nen li crida l'atenció perquè els llibres cauen que el gat ha pujat aquí a dalt i ha tirat els llibres de terra. I la mare ni cas. I aquí pues el gat mira els peixos que pensa: quin àpat que tindrè aviat!

2.3 Subjectes amb demència

Cas 14

Home de 69 anys amb un nivell educatiu intermedi. Té diagnosticat deteriorament cognitiu associat a una demència i hidrocefàlia. És parlant de català central:

S'està adormint la dona. El nen li diu a... *con el dedo* que s'adorm. S'està adormint, iaia! I bueno, doncs després té això posat que és la ràdio, doncs més més perquè aleshores (...) Si està cantant algo potser ella es desperta i canta i bueno... I aquí hi ha uns peixos i el gat i intenta amb... amb la mà i que es mengi una o dues de peques. I això és un llibre, no? Es cauen per el *desto*. I això són unos discos que tinc a casa meva, són els mateixos.

Cas 15

Home de 78 anys amb un nivell educatiu intermedi. Té diagnosticat deteriorament cognitiu associat a la malaltia de Pàrkinson. És parlant de català nordoccidental:

PACIENT: Un gat passa per damunt d'un... uns objectes que té damunt del... menjador. Aquí ha pujat per una escala com aquella que em deies aleshores. Lo nen havia d'estar pendent com li explica el cuento que està llegint la que està fleuma, que està bé.

ADMINISTRADOR: Fleuma?

PACIENT: Fleuma, doncs que està grassoneta. Aquest [assenyala el nen] fot lo ninot fora. Aquí la senyora llegeix. [Riu] Dorm! Aquí lo gat li passa pel damunt i li fot tot a terra. I vol treure l'aigua, beure l'aigua. I el gat s'escapa. I clar, s'escapa i fa caure això i tot i el nen se n'entera.

Referències

- Salmons, I., Rofes, A., & Gavarró, A. (2021). *Prova integral d'afàsia. Llibre d'ítems*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB. Retrieved from <https://ddd.uab.cat/record/250143>
- Swinburn, K., Porter, G., & Howard, D. (2004). *Comprehensive Aphasia Test*. Hove: Psychology Press.